

Vyjádření k vyhlášce o pyrotechnice **(památková péče)**

Obsah

K historii města a vymezení zóny	2
Řešení zábavní pyrotechniky (ZP) v jiných městech.....	4
Požární ochrana.....	4
Možnosti a zákaz ZP v MPZ (nepříliš dobré srovnání)	4
Problémy spojené se zákazem ZP v MPZ.....	5
Rekapitulace	7
Z vyjádření památkové komise	7
Přílohy:	8
Příloha 1 – Výčet chráněných objektů na území Mnichova Hradiště (k.ú. MH)	8
Příloha 2 – mapa MPZ+OP v Mnichově Hradišti	10

K historii města a vymezení zóny

Začneme dějepisnou exkurzí, čistě jen pro připomenutí hlavních událostí, které utvářely město a s ním spojené památky. Město Mnichovo Hradiště bylo založeno na základě starší osady Rybitví zhruba v polovině 13. století mnichy cisterciáky z blízkého kláštera Hradiště coby obec podřízená přímo klášteru. První písemná zmínka pochází z roku 1279. Původní centrum se nacházelo pod kostelem Panny Marie, tj. v dnešním podzámčí; později bylo přesunuto na protější vrch, kde vzniklo dnešní náměstí, kde se dodnes zachovalo středověké parcelování (tj. dlouhé, úzké pozemky rozebíhající se paprskovitě od středu náměstí).

Po zničení kláštera Hradiště v roce 1420 mělo město Hradiště několik vlastníků (pp. z Dubé, z Vartenberka, nebo Staré Město Pražské); během domácí války mezi Jiřím z Poděbrad a Matyášem Korvínem bylo město roku 1468 vypáleno Lužičany. Na sklonku 16. století pak město Hradiště získali Budovcové z Budova, přičemž nejvýznamnější člen rodu, Václav Budovec, vystavěl u kostela Panny Marie nevelký renesanční zámek. Václav Budovec jako horlivý zastánce protestantismu stál v čele stavovského povstání, které bylo poraženo a v následných konfiskacích koupil Budovcův majetek císařský generál Albrecht z Valdštejna, který jej včlenil do svého frýdlantského vévodství a později Mnichovo Hradiště udělil v léno svému bratranci Maxmiliánovi z Valdštejna. V držení Maxmiliánových potomků pak mnichovohradištské zboží zůstalo až do roku 1946.

Mnichovo Hradiště bylo po požáru zámku Zvířetice vybráno hrabětem Arnoštem Josefem z Valdštejna za hlavní sídlo rodu, s čímž souvisela rozsáhlá přestavba renesančního záměčku do stávající barokní podoby, a to spolu s vybudováním kapucínského kláštera za zámkem. Řád kapucínů byl Valdštejn na mnichovohradištsku usídlen v rámci procesu rekatolizace původně protestantského (resp. utrakvistického) panství. Toto značně rozsáhlé panství, do kterého patřilo kromě Mnichova Hradiště a okolí také zboží Křivoklát, Duchcov-Litvínov, Dobruška-Loučeň, Bělá pod Bezdězem, Doksy a velké zemědělské dvory jako Svijany či Studénka, představovalo svého času jednu z největších pozemkových držeb v Čechách. Rodinné statky byly po smrti hraběte Arnošta Josefa rozděleny mezi jeho dva syny, přičemž prvorozený František Josef Valdštejn dostal, jak by se mohlo zdát, tu „chudší“ část. V držení valdštejnské primogenitury zůstalo rodové sídlo Mnichovo Hradiště a rozsáhlé území Bělé a Doks, na druhou stranu toto území dlouho neposkytovalo mnoho možností pro rozvoj průmyslu či zemědělství. I přesto v 18. století vznikla v Mnichově Hradišti řada významných památek – kromě již zmíněného zámku a kapucínského konventu byla vybudována výstavná kaple sv. Anny, děkanský kostel sv. Jakuba a s ním spojený areál děkanství, dále sochařská výzdoba u silnice pod zámkem či vztyčení morového sloupu na náměstí. Celkově došlo k pozvednutí města, a to i přes významné finanční problémy, se kterými se Valdštejnové potýkali zejména v druhé polovině 18. století.

V průběhu 19. století se Mnichovo Hradiště stalo dějištěm mnoha významných evropských událostí. Roku 1833 se na místním zámku pod patronátem hraběte Kristiána z Valdštejna-Vartenberka konal sjezd Svaté aliance, kde se sešli poslední zástupci „tradičních hodnot“ feudalismu: rakouský císař František I., ruský car Mikuláš I. a pruský korunní princ Fridrich Vilém. Kromě revoluce 1848 významně do dějin města zasáhla také německá válka v roce 1866, kdy se v okolí města tvrdě bojovalo o přechod řeky Jizery. Na pozadí těchto událostí velké historie se rozvíjel nejen společenský život, ale hlavně průmysl – vznikla obuvnická továrna bratří Kompertů, jejíž kostra stále dominuje podzámčí, již zmizelý valdštejnský hraběcí cukrovar, či Bujattiho textilní závod. Ve městě sídlilo v novorenesanční radnici centrum samosprávného okresu a s ním spojené hejtmanství a soud (dnes Klub na náměstí). Došlo také na vybudování nových škol a umělecky velmi významného objektu spořitelny (dnes pošta). Další rozvoj průmyslu nastal ještě v druhé polovině 20. století, kdy vznikl areál automobilky Liaz, jakož i výroby jako Severka, Fruta nebo chemická čistírna v areálu bývalé Kompertky.

V Mnichově Hradišti tedy na základě historického vývoje existují dvě menší centra, prolnutá do jednoho velkého celku. Jde jednak o areál podzámčí se zámkem (NKP), na nějž se původně soustřeďovalo ochranné pásmo, jakož i areál náměstí a jeho okolí, zahrnutý spolu se zámkem do městské památkové zóny.

Ochranné pásmo (OP) zámku vzniklo už v roce 1979, a to na základě rozhodnutí Rady ONV Mladá Boleslav č. 974. OP lze vymezit následovně – na severní straně končí s pozemkem 259/1 (včetně) v k.ú. Sychrov n. J., na západní straně dosahuje až k Jizeře a k mostu, vyhýbá se fotbalovému hřišti a zvláště se zakusuje do prostoru lesoparku pod Vrchlického návrším; na východě prochází lokalitou „Nad Dolci“ a na jihu kopíruje nejstarší část městské zástavby až ke kostelnímu návrší (včetně).

Naproti tomu již zmíněná městská památková zóna (MPZ) v Mnichově Hradišti vznikla vyhláškou KNV v Praze až v roce 1990. MPZ zahrnuje nejstarší část města, tj. areál zámku spolu s kapucínským konventem, lokalitu Dvorce, část ulic Budovcova a Klášterská, bývalé židovské ghetto (cca areál Havlíčkovy a Příčné ulice), kostelní návrší s farou, prostor náměstí s jeho okolím.

K roku 2023 se v Mnichově Hradišti na území památkově chráněných oblastí (ale i mimo ně) nachází celkem 19 nemovitých kulturních památek (viz příloha 1), přičemž se jedná o 1 národní kulturní památku (zámek) a 18 dalších nemovitostí, prohlášených za kulturní památky. Mimo ochranné zóny se nachází 2 kulturní památky.

Obecně lze říci, že větší množství památkově chráněných objektů se nachází v okolí náměstí. Podzámčí utrpělo z památkového hlediska mnoho ran, které mu sebraly velkou část jeho kulturně-historické hodnoty. Ať už jde o zbořený rodný dům bratří Arnoldů nebo celkově zmizení drobné zástavby bývalé židovské čtvrti, přičemž tato zástavba nebyla často ničím nahrazena.

Řešení zábavní pyrotechniky (ZP) v jiných městech

Z jednoduchého (resp. povrchního) vyhledání regulativ je jasné, že určitou formu ve věci ZP obce využívají. Jednodušší regule mají např. města Stříbro nebo Český Dub, které obvykle vymezují regulovanou oblast v centrech obcí (náměstí + několik přiléhajících ulic), které už jsou zároveň součástí jejich MPZ. Obecně se tyto vyhlášky vztahují na soukromé používání ZP, nikoliv na profesionální ohňostroje, jež podléhají zákonu o pyrotechnice.

Plošný zákaz ZP v MPZ má vyhláškou ošetřeno např. hlavní město Praha nebo České Budějovice.¹ Na rozdíl od Budějovic má Praha zákaz celoroční. V Českých Budějovicích tento plošný zákaz cílí hlavně na používání ZP v průběhu roku, neboť je tento interdikt zvednut pro dny 5.-6. prosince a 31. prosince – 1. ledna, tedy v době, kdy je používání ZP nejčastější a nejsilnější. Vystává tedy otázka, jaký konkrétní smysl potom takovéto opatření vlastně má.

Požární ochrana

Pro zajímavost uvedu, že na přelomu let 2022 a 2023 od 20.00 do 06.00 hodin ve středočeském kraji zaznamenali hasiči 111 událostí, z toho 65 požárů, souvisejících s pyrotechnikou (požáry odpadkových košů, krabic od pyrotechniky, travních porostů).² Z této statistiky vyplývá, že určitá forma obrany proti využívání ZP na území památkových zón a pásem může být žádoucí.

Možnosti a zákaz ZP v MPZ (nepříliš dobré srovnání)

Jak již bylo řečeno, České Budějovice zakázaly používání ZP na území své MPZ plošně, byť s určitými výjimkami pro vyhrazené dny. České Budějovice jsou samozřejmě daleko větší město než Mnichovo Hradiště, ale přesto má Mnichovo Hradiště chráněnou MPZ větší³ (MPZ ČB pokrývá plochu 38 ha, v MH je to 44 ha). Zároveň má Mnichovo Hradiště ještě ochranné pásmo zámku s rozlohou 75 ha, částečně protknuté s MPZ. Proti Českým Budějovicím se tak potýkáme jako malé město s poměrně velkou plochou chráněného území.

Jinak služebně k dispozici má Mnichovo Hradiště celkem 9 příslušníků městské policie (včetně velitele a jeho zástupce), České Budějovice měly k roku 2022 112 strážníků (celkem), rozdělených po 6 obvodech města (cca 16 kusů/obvod). Jasně, srovnávám nesrovnatelné, ale i přesto je vidět, že na případné postihování mají více lidských zdrojů než my. Zároveň je celý obvod „Centrum“, v jehož části

---

¹ https://www.c-budejovice.cz/sites/default/files/filefield_paths/ozv_2022_verejny_poradek.pdf

² <https://www.pozary.cz/clanek/267568-take-prelom-let-2022-a-2023-zamestnal-hasice-zasahovali-u-pozaru-stromu-i-krabic-od-pyrotechniky/>

³ Čísla jsou uváděna zaokrouhleně.

se také nachází českobudějovická MPZ, srovnatelné velikosti jako celé město Mnichovo Hradiště. Na druhou stranu také mají ČB o 90 000 obyvatel víc než MH. Jedná se tedy spíše o takové teoretické cvičení.

Problémy spojené se zákazem ZP v MPZ

- 1) Rozlehlost celé památkové zóny.
- 2) Komplikovaná postižitelnost pro porušovatele nařízení.
  - 2b) Nedostatek strážníků.
- 3) Otázka platnosti takového zákazu.
- 4) Koncentrace památkově chráněných objektů.
- 5) Zákaz znamená, že se pyrotechnika použije jinde.
- 6) Hospodářství v centru města.

Ad 1) Vzhledem k již zmíněné rozloze MPZ (resp. i OP?) v Mnichově Hradišti je těžko představitelné, že by zákaz používání ZP mohl být vztažen na celou její plochu. Vhodnější by bylo používání ZP regulovat třeba jen ve dvou místech – obecně náměstí a okolí zámku, ale nikoliv plošně. Na rozdíl od okolí zámku by náměstí bylo jasně pod lepší kontrolou. V případě zámku by bylo vhodné nějakým způsobem umožnit regulovat i situaci kolem Františky a bývalého konventu (ergo primárně sezení a nepořádek před kaplí sv. Anny a kostelem Tří Králů). Nicméně (pokud si pamatuji dobře) má Františka otevřeno jen v „sezóně“, nikoliv na přelomu roku čili z toho vypadává řešení ZP u kaple.

Ad 2) Je otázka, jak je vůbec takové odpalování ZP postižitelné. Jestliže někdo v zakázané oblasti odpálí dělbuch, těžko jej někdo znovu vypátrá (tedy pokud po odpálení není střelmistr sám těžce raněn). V případě pořádání volnočasových ohňostrojů (narozeniny, svatby) v regulovaném prostoru je sice jakási šance na uložení třeba blokové pokuty, ale z mého pohledu je postižitelnost obecně minimální. Tedy pokud nezafunguje staré dobré udavačství, protože vám sousedovic pubertální synek už s rachejtlem leze na nervy.

Ad 2b) Zde se budu opakovat. V těch pár lidech, které má zdejší městská policie k dispozici je kontrola dodržování zákazu nereálná.

Ad 3) Pokud by vyhláška o regulaci ZP na památkově chráněném území byla vydána, je otázka, zda bude zákaz platit celoročně (jako v Praze) nebo celoročně s výjimkou určitých dnů (jako v Budějovicích). Pražská varianta je hlavně o adventu při stávajícím počtu městských strážníků neuhlídatelná, Budějovická zase postrádá hlubší smysl. Proč vůbec zakazovat, když doba, během níž by si člověk myslel, že probíhá dělostřelecká příprava, je nakonec stejně vyňata ze zákazu?

Ad 4) Pokud se podíváme na mapu (příloha 2), tak vidíme, že hlavně v okolí náměstí je největší koncentrace památkově chráněných drobnějších objektů. Pokud bychom tedy prosazovali regulaci používání ZP v památkově chráněných oblastech, bylo by logičtější se soustředit na centrum města a jeho přilehlé okolí. Pro primo se tu nachází velmi hodnotný dům čp. 7, kde majitelka chová domácí zvířectvo, jež nepochybně trpí přímým akustickým i světelným vlivem, který ZP má. Navíc zima, kdy je většina ZP odpalována, je u většiny živočichů dvojnásobně klidovým obdobím, a náhlý hluk a záblesky u nich vyvolají paniku. Pro secundo je tu již zmíněný aspekt bližšího dohledu městské policie, neboť jejich služebna by se nacházela prakticky v centru regulované oblasti, čímž by byla možná kontrola dodržování zákazu snazší (teoreticky).

Ad 5) Z mého pohledu je tento bod jeden z nejdůležitějších. Budeme-li pracovat s variantou regulace použití ZP v prostoru centra města, pak mám za to, že lidé těžko upustí od používání pyrotechniky – jenom se odpaliště přesunou do jiných částí města. Třeba do vyhláškou neregulovaného podzámčí, nebo mezi paneláky – problém samotný se nevyřeší, ale jenom kousek poodejde.

Ad 6) Tohle je spíše diskusní bod, resp. filosofická otázka. Dům čp. 7 je nejen kulturní památka, ale také malé hospodářství. Má to své kouzlo – z rušné ulice 21. století se náhle po vstupu na pozemek ocitnete v minulosti. Z barokního roubení domu dýchne teplo slunce, klasicistní chlévy dýchnou chladem míšeného zdiva, hnojiště uprostřed dvora dýchne močůvkou. Prostě *jako tenkrát*. Jenže na druhou stranu je takovéto hospodářství dnes ve středu města poměrně značnou anomálií. Je třeba si tedy také položit otázku, zda kvůli této jediné (dosud) hospodářské usedlosti, navíc výhradně soukromé, lze limitovat zbytek lidí v centru v ohledu, jak trávit mikulášskou nadílku nebo silvestra. (Berne č. 6 jako vyloženě řečnickou otázku).

Rekapitulace

Určitý potenciální přínos celé vyhlášky o regulaci ZP na území, resp. vybraném území MPZ existuje. V centru by byl po skončení vánočních svátků menší nepořádek, možná i větší klid – ale to je diskutabilní, protože se rachot bude ozývat odjinud. Nejspíše by i došlo ke snížení šance nějaké nehody u památky, kterážto nehoda by skončila zásahem hasičů – na druhou stranu mám za to, že větší nebezpečí představují běžné záležitosti, jako vada elektroinstalace, plynového kotle... možností je tady nepřeberně. Znovu se vracím k obtížné právní postižitelnosti celé věci. Těžko budou městští strážníci neustále v pohotovosti, připravení vyběhnout po zážehu petardy – to by celý advent nedělali nic jiného. Myslím, že vyhláška regulující užívání ZP v MPZ je lákavá představa, ale obtíže s její realizací a celková negativa převažují nad možnými pozitivními výsledky. Vyhláška by tedy z pohledu památkové péče stála na hliněných nohou.

Z vyjádření památkové komise

Památková komise se vyjádřila vesměs k tomu, že takovou vyhlášku lze teoreticky podpořit, nicméně její přínos pro památkovou péči není velký, ačkoliv by samozřejmě mohla pomoci zlepšit kvalitu života v centru města. Navrženo komisi bylo umožnit vyjádření také odboru životního prostředí, vzhledem k potenciálnímu negativnímu vlivu na zvířata nejen u domu čp. 7, ale také obecně v centru města. Rovněž bylo poukázáno na spojitost také vyhlášky s ochranou majetku.

Přílohy:

Příloha 1 – Výčet chráněných objektů na území Mnichova Hradiště (k.ú. MH)

Zámecký areál s následujícími součástmi:

- zámek, salla terrena, kapucínský konvent, kostel sv. Tří Králů, kaple sv. Anny, valdštejská hrobka, socha sv. Anny

Socha sv. Antonína Papuánského

- cca 2. polovina 18. století
- ulice V Lípách, poz. p.č. 2347/5

„Stará lékárna“, čp. 154 + 742

- barokně-klasicistní šlechtická venkovská vila
- ulice V Lípách, poz. p.č. 643, 642, 641, 640/1, 640/2, 639

Dům čp. 166

- Přízemní roubený dům v domkářské zástavbě „Nového města“ z 18. století
- ulice Na Dvorcích, poz. p.č. 666, 665

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, sv. Floriána a Barbory s anděly

- poč. 18. století; autor J. Jelínek z Kosmonos
- ulice Zámecká, poz. p.č. 2355/5

Dům čp. 93

- areál venkovského domu v pozdně barokním slohu s volutovým štítem
- ulice Arnoldova, poz. p.č. 366/1, 2688/3, 2688/5, 366/2, 367/1, 367/2

Dům čp. 229

- klasicistní roubený dům z konce 18. století pod bývalým svatojakubským hřbitovem
- ulice 1. máje, poz. p.č. 3/1

Kostel sv. Jakuba Většího

- vrcholné baroko (1726-1727), klasicistní úpravy
- ulice 1. máje, poz. p.č. 1
- součástí je bývalý hřbitov, zrušený 1827, obsahující řadu cenných náhrobků (Franziska von Ehrenburg, Jan Jiří Roll, Jan Čech, Elisabeth Koller /dnes v kostele/, Jan Vincenc Ferrerius Valdštejn-Vartenberk, čtyři padlí z roku 1866)

Areál děkanství čp. 232

- vrcholné baroko, klasicistní úpravy; stavitel N. Raimondi
- ulice 1. máje, poz. p.č. 825, 826

Budova záložny, dnes pošta čp. 239

- secesní řadová stavba z r. 1915, architekt Frant. Janda, soch. výzdoba Lad. Šaloun
- Masarykovo náměstí, poz. p.č. 801/1

Dům čp. 242

- patrový empírový měšťanský dům z 19. století s neogotickou věží v zadní části
- galanterie + kožené zboží
- Masarykovo náměstí, poz. p.č. 807

Dům čp. 1502

- řadový barokní dům z 1. poloviny 18. stol s volutovým štítem a soch. výzdobou
- TOP Drogerie
- Masarykovo náměstí, poz. p.č. 1676/2

Dům čp. 283

- přízemní barokní dům z pol. 18. století s volutovým štítem
- trafika + krmivo
- Masarykovo náměstí, poz. p.č. 2294

Dům čp. 27

- empírový patrový hostinec, cca 1820
- Hotel „U Hroznu“, dnes Infocentrum
- Poříčská ulice, poz. p.č. 97/1

Dům čp. 30

- patrový barokní dům z 2. pol. 18. století s volutovým štítem a soch. výzdobou
- „Farmářka“
- Masarykovo náměstí, poz. p.č. 104

Dům čp. 7

- Roubený, patrový pozdně barokní dům z 2. pol. 18. stol s klasicistními hosp. objekty
- ulice Víta Nejedlého, poz. p.č. 2280, 2281

MIMO ZÓNU:

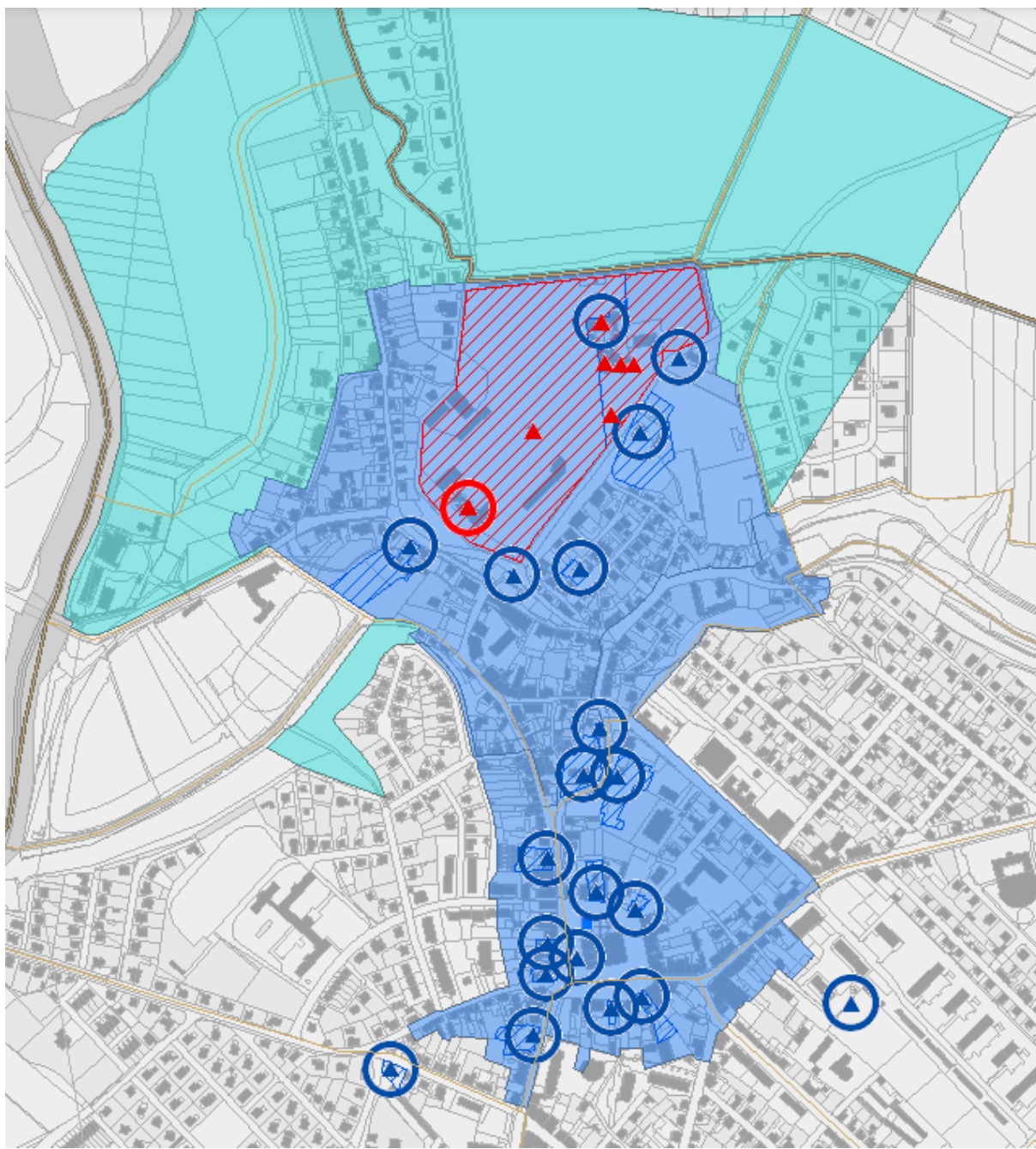
Dům čp. 496

- Historizující/secesní patrová vila z roku 1910, arch. Jar. Hrubý
- ulice Svatopluka Čecha, poz. p.č. 2199, 2200

Hrobka rodiny Hendrichovy a Švermovy

- neogotická hřbitovní kaple z roku 1870, autor Ing. Jan Hendrich; dodatečné úpravy 1951-1952 Václav Pichl
- hřbitov, poz. p.č. 1553

Příloha 2 – mapa MPZ+OP v Mnichově Hradišti

Tyrkys – ochranné pásmo zámku

Modrá – městská památková zóna

Červené kolečko – národní kulturní památka

Modré kolečko – kulturní památka